Woensdag, 10 Februari 1943. **Dagblad Amigoe di Curaçao** 61ste Jaargang, No. 3823.

TIJDELIJKE NOODUITGAVE WEGENS GEBREK AAN PAPIER

Russen veroveren Byelgorod.

Het volgende communiqué uit Moskou werd in Londen opgevangen: „Op 9 Februari veroverden de troepen van Luitenant Generaal Moskalenko als resultaat van hardnekkige gevechten de stad en het grote spoorwegknooppunt van Byelgorod alsook de stad Sjebekino. De eerste afdelingen, die in Byelgorod binnendrongen, stonden onder het bevel van Generaal Majoor Mensjikov en Kolonel Kostetsin. Een grote buit werd veroverd en er werden gevangenen gemaakt."

De gehele Duitse linie in het Zuiden van Rusland scheen hedenavond in te storten met de Russische bekendmaking, dat zij Byelgorod veroverden met een verpletterende slag, die Charkov, de hoofdbasis van de nazies, nog meer in gevaar bracht. Byelgorod was de tweede reusachtige Duitse basis en een spoorwegcentrum. Het werd op hardnekkige wijze vastgehouden bij al de Russische tegen-offensieven van de winter 1941—1942 en van de lente 1942. Thans viel het binnen 24 uren.

De stad ligt op slechts 80 kilometer ten Noord-Oosten van Charkov, de industriële grote verdedigingscentrum, dat gisteren viel. Samen met Byelgorod namen de Russen Sjebekino, op 65 kilometer ten Noord-Oosten van de stadsgrens van Charkov en op 32 kilometer ten Zuid-Oosten van Byelgorod. Byelgorod ligt aan het kruispunt van de lijn tussen Kursk en Charkov en de spoorlijn, die in Noordwestelijke richting naar Gomel en het Centrale front loopt (Londen, (AP) 10.2).

HOE STALINGRAD VIEL.

Luitenant Generaal Vasily Tsjukov, Commandant van het 62ste Russische leger, dat Stalingrad verdedigde, blies de rook van zijn sigaret naar het plafond van het uitgegraven vertrek. Hij dacht na over de vraag: „Wat waren de tactische fouten van de Duitsers?"

„De Duitsers maakten geen tactische fouten", zeide de Commandant, die vroeger Ruslands Militaire Attaché in China was en Adviseur van de Chinese legers. „De Duitsers maakten de strategische fout om Hitler het bevel te geven".

Een tweede vraag werd gesteld: „Was Stalingrad de hoofdfactor in de vernietiging van het 6de Duitse leger"?

— „Ja", antwoordde Tsjukov. „Het zesde leger kon niet uitbreken. Het (Russische) 62ste leger hield het zesde in bedwang tot andere strijdkrachten arriveerden".

De Generaal schatte toen, dat de Duitsers 500.000 man verloren in doden en gevangenen bij hun pogingen om Stalingrad te nemen.

Hij onthulde, dat de Duitsers de Wolga op twee plaatsen hadden bereikt en een totale afstand van 5½ kilometer hielden aan de oever van de rivier, doch de Stalingrad-sector, die door de Duitsers werd bezet, bevatte de tractor-fabrieken. Tsjukov zeide, dat de Russische arbeiders in Stalingrad een groot aandeel namen in de verdediging. Zij traden op als gidsen bij de straatgevechten in de eerste dagen van het beleg; zij reparcerden wegen en toen de stad het slagveld werd voegden zij zich bij het 62ste leger in de actieve strijd. De Russen gebruikten kleine groepen, uitgerust met granaten, tommygeweren en messen voor gevechten, die op zulke korte afstand geschiedden, dat „vele malen" Duitsers en Russen in elkanders armen geklemd dood werden gevonden.

„Ik schonk er niet veel aandacht aan toen duizend vliegtuigen Stalingrad aanvielen", zeide Tsjukov — een gezette man van gemiddelde grootte, glad geschoren en donker.

„Maar toen tweeduizend vliegtuigen verschenen ging ik opzitten".

Hij zeide, dat vele gevangenen ervan overtuigd zijn, dat de Duitsers de oorlog verloren hadden na het hoogtepunt van de Duitse aanval, die hij als levendig beschouwde. De Russen konden soms niet meer dan vijf meters vooruit zien door het stof en de rook van de slag. Ontploffingen van bommen en granaten braken de drinkglazen in de uitgravingen voortdurend.

Aan Tsjukov werd gevraagd hoever het Duitse Hoofdkwartier verwijderd was van Stalingrads verwoede gevechten. Hij antwoordde: „Ongeveer 3 tot 4 kilometer".

Vervolgens werd hem gevraagd: „En het Uwe?" — „Ongeveer 200 tot 300 meter" zeide hij eenvoudig. Tsjukov zeide, dat de meer soliede gebouwen — voordat zij tot stof werden geslagen — twintig tot vijf en twintig maal van eigenaar verwisselden" (Stalingrad, (AP) 10.2).

DAAR GAAN ZE. . .

Het Rode leger wierp een toenemende kracht tegen de buigende Duitse linie over een actief front van 800 kilometer, dat zich uitstrekt van de Zwarte Zee ten Noorden van Tuapse tot een onbepaalde positie ten Zuiden van Orel, bijna in Centraal Rusland. Overal langs dit grote besneeuwde front schenen er nieuwe Russische successen te zijn. Op talrijke punten langs het front hebben de Russen vooruitgeschoven stellingen gevestigd, van waaruit zij veelzijdige operaties kunnen ondernemen, die alle ten doel hebben schrik te zaaien onder de nazies, die Stalingrad en hun vaderland niet kunnen vergeten en rouwen om hun gevallen of gevangen kameraden.

Op zijn minst drie grote steden in Duitse handen worden door het Rode leger bedreigd. Deze zijn Charkov, Vorosjilovgrad en Rostov. Het grote industriële Donbekken wordt op gelijke wijze bedreigd. De nazie-commandanten langs het gehele front zijn over meer bezorgd dan slechts het weer. Hun verbindingslinies worden dagelijks slechter en ontwricht, aangezien de Russen een snelheid ontwikkelen in de sneeuw, die binnen 24 uur soms 40 tot 80 kilometer groot is. In de laatste week verloren de Duitsers 1600 kilometer aan spoorlijnen in de Sovjet-Unie. De taak om hun verbindingen te onderhouden is de zwaarste in de geschiedenis van deze oorlog.

De berichten zeiden, dat de Russen ten Zuiden van Kursk een aantal steunpunten veroverden ten Westen van Gotisjevo, dat vlak ten Noorden van Belgorod ligt aan de Charkov-Kursk spoorlijn. De opmars naar Charkov duurde voort waarbij de Sovjets ten Westen van Kupyansk vooruitdrongen. Scherpe gevechten hadden voortgang in de sector van Fatezh aan de meest Westelijk gelegen spoorlijn tussen Orel en Kursk. Talrijke bewoonde plaatsen in het Donbekken werden hernomen, terwijl de Russen hun offensief met grote snelheid onderhielden in het gebied van Kramatorskaya (Moskou, (AP) 10.2).

JAPANNERS OP GUADALCANAL UITGEROEID.

Kapitein Miles Browning, die behoort tot de Staf van den Opperbevelhebber van de Vloot in de Stille Zuidzee, maakte bekend, dat de Japanners op Guadalcanal in de Salomonseilanden volledig zijn uitgeroeid. „Wij gaan thans tot het offensief over", zeide hij, „doch ik ben niet vrij te zeggen op welke wijze".

Admiraal William F. Halsey Jr., Commandant van de vlootstrijdkrachten in de Stille Zuidzee, feliciteerde Generaal Majoor Alexander Patch, die het bevel voert over de troepen op Guadalcanal voor het werk van de Noordamerikaanse strijdkrachten.

[Soldaten van het U.S.A.-leger hebben de Mariniers thans geheel vervangen op Guadalcanal — Red.] Na Generaal Patch te hebben gezonden naar Guadalcanal ben ik verrast over de snelheid, waarmede hij den vijand zijn broek heeft ontroofd."

Kapitein Browning schatte de Japanse verliezen bij Gauadalcanal op 30.000 tot 50.000 man, meer dan 1100 vliegtuigen, 71 schepen tot zinken gebracht, 11 waarschijnlijk tot zinken gebracht. (Een vooruitgeschoven basis in de Stille Zuidzee. (AP) 10.2).

NIEUWS VAN OVERAL.

— **Wasington:** Secretaris Knox van de U.S.A.-Marine zeide: „Er is bij mij geen twijfel over, dat de Japanners Guadalcanal ontruimen. Deze mening werd geboren uit de berichten, die de Marine ontvangen heeft uit het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan."

— **Londen:** Churchill gebruikte het noenmaal met den Koning op het Buckingham Paleis. Gaf uit eerste hand verslag van zijn reis.

— **New York:** Duits communiqué zegt: „In Zuiden van Oostfront namen vijandelijke aanvallen in felheid toe. Duitse troepen vochten een hevige defensieve strijd tegen vijandelijke pogingen om door te breken en Duitse stellingen te omsingelen met grote strijdkrachten."

— **New Delhi:** Hoofdkwartier U.S.A.-luchtmacht meldt: „Grootste aantal bommenwerpers van de 10e luchtcorps viel Rangoen aan op 8 Februari. Ernstige schade aangericht. Alle bommen in doelgebied."

— **Londen:** Volgens Duitse radio overleed Kolonel Generaal Kurt Haase, Opperbevelhebber van legercorps, in Berlijn. Hitler gaf opdracht tot staatsbegrafenis.

— **Washington:** Communiqué Marine zegt: Op 7 en 8 Februari verlengden de Noordamerikaanse grondstrijdkrachten haar voorste linie langs de rivier Umanasi. De consolidering van onze pas gevestigde stellingen te Titi werd voltooid. 34 Japs gedood; 1 gevangen. U.S.A.-vliegtuigen bombardeerden Japanse stellingen te Munda.

— **Londen:** DNB meldde door Duitse radio, dat Britse tanks de achterhoede van de as aanvielen in een „grootscheepse operatie" van het 8e leger in het Libys-Tunische grensgebied. Zij zouden gedwongen zijn geworden zich terug te trekken.

— **Washington:** Secretaris van Marine Frank Knox bepleitte het bezetten en onderhouden van vloot- en luchtbases over de Stille Oceaan om Japan na de oorlog op zee ontwapend te houden.

— **New Delhi:** Gezamenlijk communiqué meldt bombardement in afgelopen nacht door Wellington-bommenwerpers van de Raf op steiger, spoorwissels etc. te Sagaing aan rivier Irrawaddy nabij Mandalay in Birma. Vele ontploffingen; grote branden.

— **Londen:** De Raf was in de nacht boven West-Duitsland, klaarblijkelijk voor het uitvoeren van verkenningen, hoewel ook bommen werden geworpen.

— **Cairo:** De patrouille-activiteiten duurden gisteren voort. Anders was er niets te vermelden van de landstrijdkrachten. Slecht weer hinderde de luchtoperaties boven het gevechtsgebied.

— **Londen:** Radio-Vichy zeide, dat de astroepen in Tunis een aanval hebben gedaan op het 8e Britse leger om een offensief ervan te voorkomen. Er is geen bevestiging van andere zijden.

— **Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika:** Het Franse Hoofdcommando zeide: „Aan het gehele front waren er patrouille-activiteiten. Een vijandelijke verkenningsoperatie met pantserstrijdkrachten tegen onze buitenposten ten Oosten van Gafsa werd afgeslagen met verliezen."

— **Geallieerd Hoofdkwartier in Australië:** Voorste elementen van Mac Arthurs leger vallen ten Zuid-Westen van Salamaua op Nieuw Guinea aan. 100 Japs werden gedood. De Geallieerde en Japanse strijdkrachten zijn in contact in het gebied van Waumubo op 55 kilometer ten Zuid-Oosten van Japanse vooraadcentrum te Salamaua. Geallieerde vliegtuigen vielen de Japanse stellingen te Lae aan. Zware bommenwerpers beschadigden het vliegveld en de scheepvaart-faciliteiten te Kendari op Celebes. Een schip van 8000 ton werd getroffen. Resultaten werden niet waargenomen.

— **Londen:** Marine-waarnemers schatten, wat de capaciteit van de grote Duitse duikbotenbasis te Lorient (Frankrijk) met 75% is gereduceerd door de Geallieerde bombardementen. Men gaf de mening te kennen, dat Duitsers een nieuwe duikbotenbasis aanleggen te Marseille aan de Middellandse Zee. De bevolking van Lorient wordt ontruimd alsook van de omliggende plaatsen. In het Westen van Croatië hebben de Duitsers andere moeilijkheden. Een slag werd geleverd tussen Joegoslavische guerrilla's en de astroepen, waarbij de astroepen de stellingen Udbina en Korenica zouden hebben veroverd.

— **Londen:** De opgehoopte Russische artillerie trok een ring van vuur rond Rostov. De uiteindelijke aanval wordt verwacht.

— **New York:** Radio-Berlijn zeide, dat volgens een bericht uit Tokio 13 Geallieerde schepen, 2 kruisers, 1 torpedojager en 10 torpedoboten door de Japanners tot zinken werden gebracht in periode van 1 tot 7 Februari ten Zuid-Oosten van het eiland Santa Isabel in de Salomons Archipel. 86 Geallieerde vliegtuigen zouden in dezelfde periode neergeschoten zijn. Er zijn geen bevestigingen van dit bericht.

— **Londen:** Generaal Mihailovitsj van de guerrilla's in Joegoslavië kreeg het Kruis met de Palmen toegewezen door Generaal De Gaulle.

— **Londen:** A.V. Alexander beloofde in het Lagerhuis, dat de gehele duikbotensituatie zal worden besproken in een verslag aan het Parlement.

CURACAO

VERTREK DR. DA COSTA GOMEZ.

Gisteravond is de leider van de R.K. Fractie in de Staten van Curaçao, Mr. Dr. M. F. da Costa Gomez, tezamen met Mevrouw E. B. M. da Costa Gomez-Heiling, aan een intiem afscheidsdiner de gast geweest van den Heer en Mevrouw Martijn-Cloppenburg in hun woning aan de Rodeweg.

DICHTER VAN DER MOLEN VERTROKKEN.

Tweeling naar den Stoepman genoemd.

Uitgeleide gedaan door een stoet van familie, vrienden, kennissen en bekenden, is Dichter Frits J. van der Molen vanmorgen uit Pension Bloemendaal aan de Gravenstraat vertrokken naar zijn nieuwe bestemming aan de Nederlandse Inkoop Commissie („Purchasing") in New York.

Dr. Christiaan J. H. Engels en Mevrouw L. Engels-Boskaljon voerden hun vriend naar Hato, waar vele tientallen zich verzamelden. De oorlog doet zijn invoed op zulke vertrekken gelden, want toen de nodige papieren in orde waren bevonden, werd de Dichter als een cabriet in een omheining opgesloten. Het publiek, door een brede neutrale zone van hem gescheiden, mocht zich door luide uitroepen tot den vertrekkende wenden. De herinnering aan den Stoepman, die ongeveer vijf en een half jaar op Curaçao gewoond heeft en op velerlei gebied buiten zijn gewone werkkring optrad, zal bij zijn talloze vrienden steeds wakker blijven. Een aardig idee was het van de Familie Fidanque te Wishi om een tweeling, welke geboren werd gedurende het Stoepdiner, naar den Dichter te noemen: de ene jongen Frits, de andere met de officiële naam Frederik.

Het toekomstig adres van Dichter F. J. van der Molen luidt:

c/o Netherlands Purchasing Commission, 10 Rockefeller Plaza, New York, U.S.A.

DE BEAUFORT WEG.

Minister Dr. Hubertus J. van Mook heeft den Heer Gijsbrecht C. C.J. de Beaufort naar New York ontboden waar hij werkzaam zal zijn voor de Nederlands-Indische Deviezenregeling. De Heer en Mevrouw De Beaufort zullen binnen enige weken Curaçao metterwoon verlaten.

TROPENADEL.

Zondagavond werd in de Club San Tarcisio door de toneelclub „Inter Nos" met groot succes het stuk „Tropenadel" door Henri van Wermerskerken opgevoerd. De volle zaal genoot naar hartelust van het uitstekende spel. Van Vliet, de financieel geslaagde handelsman, en zijn vrouw Marie gaven wel een zeer juist beeld van de tropen-parvenu. Hun dochter Emmy, niet van schoonheid verstoken en erfdochter van 2½ ton, gaf een voortreffelijke weergave van de hartsmoeilijkheden, waarin zij geraakte. En het deed goed, dat zij gesteund door haar oom George van Vliet, die een der beste spelers was, vooral in zijn stil spel, toch haar Indischen jongen kreeg.

De Kattenburgse Zweet, die de Engelse Sweet werd, wist handig met argeloze meiskes om te gaan. Zijn ogenlonkerij en kiss-bedelarijtjes waren wel in staat den degelijken maar timieden Indischen jongen enige tijd uit Emmy's hart te verdringen. Juffrouw van der Kooy, een Amsterdamse type uit de volksbuurten, viel als een bom in deze omgeving van schijn-adel. Haar onvervalst taaltje en openhartige spreekwijze deden Zweets verwachtingen in elkaar storten en bezorgde hartskrampen en grijze haren aan Pa en Ma van Vliet, die slechts opleefden toen zij merkten, dat de wieg van deftige buurvrouwe Mevrouw Hooiberg op het Rapenburgse plein stond, waar Pa Hooiberg paarden vilde en in onzen verkocht.

Juffrouw Van de Kooy droeg een groot aandeel voor het slagen van dit stuk bij. De kleinere rollen van Mevrouw Hooiberg; Ali, de Inlandse jongen; Mevrouw Post en haar dochter, werden goed vertolkt. Het dankbare publiek beloonde het gezelschap met een hartelijke ovatie. De dames kregen bloemen, waarbij ook de souffleuze zeer terecht niet vergeten werd.

Een klein orkestje onder leiding van den immer bereidvaardigen Heer Jacobo Palm, zorgde tussen de bedrijven voor prettige muziek.

Zondag as. zal dit successtuk weer worden opgevoerd om 20 uur in het zaaltje van de Club San Tarcisio. Kaarten zijn verkrijgbaar op de pastorie van San Mateo en bij de speelsters en spelers.

LEZING IN J.P.F.-CLUB.

As. Vrijdag 12 Februari lezing te houden door Mr. E. M. Elias over „Journalistiek in Oorlogstijd". Aanvang 20.15 uur.

TEUN DON RECIPIEERT.

Het dagblad „La Phalange" van Port-au-Prince (Haïti) publiceerde de dag, dat Pianist Teun Don in Hotel Splendid recipieerde, een hoofdartikel denzelfden Pianist gewijd. Het artikel beschrijft de werkzaamheden van Teun Don op Aruba en Curaçao, alsmede hetgeen hieraan voorafging onder leiding van meesters als Jean Janssens, Arthur de Greef, Jose Iturbi, Claudio Arrau en Konstantinowitch. Van Teun Don merkt het stuk op, dat „la renommée était déjà répandue en Europe".

Teun Don, die ook de pers op een cocktail ontving, heeft, zo vernemen wij nader uit „La Phalange, verleden week Zaterdag 6 Februari, een recital gegeven onder auspiciën van het „Institut Haïtiano-Américain" in de Militaire Club.

TIEN VADERLANDSE HELDEN.

Hieronder volgt de volledige, aangevulde lijst der 10 Nederlandse gijzelaars, die door de Duitsers zijn doodgeschoten:

Herbert Drielsma, geboren te Amsterdam 2 Augustus 1906; **Philip Frank**, geboren te Hilversum 9 Augustus 1910; **Barend Chapon**, geboren te Amsterdam 4 Augustus 1884; **Iwan Zwanenbeek**, geboren te Delft 2 November 1902; **Karel Reulman**, geboren te Schoten 1 Maart 1916; **Wijnant de la Rie**, geboren te Leiden 13 September 1899; **Johannes Lebbe**, geboren te Den Helder 12 December 1887; **Simon Warmenhoven**, geboren te Velsen 21 September 1904; **Pieter Wey**, geboren te Velsen 12 November 1903; **Roelof Strengholt**, geboren te Amsterdam 5 November 1906.

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **Moskou:** Russisch middagcommuniqué meldt, dat de offensieven in dezelfde richtingen werden voortgezet. In het gebied van Kramatorskaya werd een aantal bewoonde plaatsen veroverd na koppige gevechten. De vijand voerde reserves aan, doch werd teruggeslagen. Een Russische afdeling doodde 1200 Duitsers. Sovjet-vliegtuigen vielen het Duitse vliegveld te Stalino aan. 20 Duitse vliegtuigen werden op het veld vernietigd; 2 werden uit de lucht neergeschoten. Ten Noorden van Kursk worden de offensieve operaties voortgezet. De Hitlerieten werden uit een grote bewoonde plaats verdreven. Veel oorlogsmateriaal werd veroverd. In een andere sector werd een Duits verdedigingscentrum bestormd. De vijand werd verslagen. Bij de achtervolging van de Hitlerieten werden nog 4 bewoonde plaatsen genomen. Guerrilla's in het Smolensk-gebied bliezen 44 bruggen op, vernielden 40 kilometer telefoon- en telegraaf-draden, doodden 180 Hitlerieten. Guerrilla's in een district van Letland doodden 97 Hitlerieten, veroverden documenten en oorlogsmateriaal.

— **Londen:** Uit Poona (Brits Indië) wordt gemeld, dat Mohandas Ghandi is begonnen met een 21-daagse vasten in het Paleis van Aga Khan, waar hij wordt vastgehouden door de Britse autoriteiten.

— **Londen:** De Raf viel bij daglicht spoorweg-objecten aan in Noord-Frankrijk. 3 Vliegtuigen vermist.

— **Londen:** De Duitse radio zeide, dat de Italiaanse verliezen in Rusland gedurende Januari 27.000 vermisten en 10.285 gewonden bedragen Het aantal doden werd niet opgegeven. In dezelfde periode zouden de verliezen in Noord-Afrika zijn 442 gedood, 592 gewond en 4520 vermist.

— **Londen:** Radio-Rome meldde verkennings-activiteiten langs het Libys—Tunische front. Kairouan in Tunis en de Calabrische kust werden gebombardeerd door de Geallieerden.

— **Londen:** Een radio, die onder Duits toezicht staat, zeide, dat volgens bericht uit Tanger het geluid van een vlootgevecht wordt gehoord uit de richting van Gibraltar. Men zeide, dat een Brits convooi werd aangevallen, doch gaf geen biezonderheden.

— **Een vooruitgeschoven basis in de Stille Zuidzee:** Generaal Majoor Alexander Patch, Commandant van de U.S.A.-troepen op Guadalcanal, deelde officieel mede, dat „Guadalcanal geheel is genomen en er geen spoor meer is van georganiseerde Japanse strijdkrachten op dat eiland". De laatste vijandelijke weerstand werd gisteren om 16.25 uur (Guadalcanal Tijd) overkomen. Er is geen aanwijzing geweest van een Japanse ontruiming van het eiland. Zij werden gewoon opgeruimd.

— **Londen:** De radio van Berlijn zeide, dat Hitler in zijn Hoofdkwartier een groep nazie-gouwleiders (districts-gouverneurs) heeft ontvangen, die op Vrijdag en Zaterdag met hoge Regerings-autoriteiten bijeenkwamen om middelen te vinden, waarmede alle krachten van het Duitse volk voor de totale oorlogvoering kunnen worden ingezet.

— **Moskou:** Krachtige Russische leger-strijdkrachten storten zich door de opening bij Byelgorod in de Duitse defensies ten Noorden van Charkov, het enige punt van het front, waar de indringers nog een linie houden, van waaruit zij in 1942 hun offensief ondernamen. De grote stad wordt bedreigd door een steeds nauwer wordende halve cirkel.

— **Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika:** Het communiqué zegt, dat er niets te vermelden is van de landstrijdkrachten. Vliegende Forten vielen Kairouan en Sousse gisteren aan, terwijl Airacobra's en Noordamerikaanse Spitfires het Zuidelijke front aanvielen met kanon- en machinegeweervuur. Op zijn minst 100 Duitse manschappen werden gedood bij de beschietingsaanval aan het Zuidelijk front.

BRITSE DUIKBOTEN.

Britse duikboten hebben in de afgelopen week belangrijk bijgedragen tot het winnen van de slag om de zeeëngte in de Middellandse Zee. De cijfers omtrent de successen zeiden, dat 19 vijandelijke schepen tot zinken werden gebracht of zo ernstig beschadigd, dat de bemanningen die moesten verlaten. 4 Schepen werden waarschijnlijk tot zinken gebracht en 2 ernstig beschadigd (Caïro, (AP) 10.2).

Cultuur - III

CULTUUR EN SPORT.

door

PATER MICHAEL MOHLMANN O.P.

Er is een onderdeel van de cultuur, dat zich over de gehele wereld en ook op dit eiland in een biezondere belangstelling verheugd: het is de lichaamscultuur, die sport heet.

Wij willen niet spreken over de misbruiken, die maar al te vaak met de sportbeoefening verbonden zijn, misbruiken, die niets met de sport te maken hebben, doch voortkomen uit het feit, dat jonge mensen van beider geslacht door de sport op niet zeer gereserveerde wijze met elkander in contact komen, hetzij ter gelegenheid van de sport-beoefening zelf, hetzij bij andere gelegenheden, waartoe het verenigingsleven onwillekeurig leidt.

Wij willen slechts spreken over de juiste plaats van de lichaamscultuur in het grote geheel der volksontwikkeling en gevolgelijk wijzen op de overschatting van de waarde dezer cultuur, waaraan heden ten dage niet weinigen lijden.

De tomeloze geestdrift, waarmede de sport beoefend wordt, rechtvaardigt men met leuzen als: Sport staalt spieren en geest! Een gezonde geest in een gezond lichaam! Sport verbroedert! enz.

Deze leuzen rechtvaardigen de sport ongetwijfeld tot een bepaalde hoogte, maar ze geven er tevens de betrekkelijke waarde van aan. Ze bevatten niet slechts de rechtvaardiging van de sport, maar ook de veroordeling van de wijze, waarop die heden beoefend wordt.

Sport is cultuur van het lichaam. En wanneer cultuur wil zeggen: de groeiende overheersing van de geest tot vervolmaking van de menselijke persoon, dan betekent sport in dit licht: de oefening van het lichaam, om de heerschappij van de geest er over te vergroten en te vergemakkelijken.

Sport op haar best is een appetijtelijk soort ascese, ascese als spel. Als alle ascese heeft ze dus een tweevoudig effect. Ze onderwerpt niet slechts het lichaam aan de geest, wat een beweging van binnen naar buiten is, maar de oefening van het lichaam kweekt ook innerlijke qualiteiten, als wilskracht, durf, doorzettings- en uithoudingsvermogen, wat een beweging van buiten naar binnen is. Dit laatste effect kan echter ook langs andere en, mogen wij zeggen, betere wegen bereikt worden.

Hiermede is de betekenis en de plaats van de sport bepaald. Om het kleine, ondergeschikte onderdeel, dat zij is, in het grote tableau van de menselijke cultuur mag ze nimmer het hoofdbestanddeel uitmaken van onze culturele arbeid en als leiders moeten wij er ook voor zorgen, dat de sport in de opvatting van dit volk de bescheiden plaats houde, die haar toekomt, dat zij er niet al hun aandacht en tijd aan wijden.

Wanneer, mede door ons toedoen, hun sport-enthousiasme zo buitensporig zou worden, dat zij nog slechts de cultuur van het lichaam waarderen en nastreven, dan verrichten wij niet langer culturele arbeid, maar dan zijn wij mensen aan het bederven. Dan wordt de sport, ook al zou er verder niets lakenswaardigs aan zijn, in plaats van een cultuur-factor, een ramp voor het volk, dan heeft ze allang opgehouden, die bescheiden waarde te vertegenwoordigen, die haar van nature eigen is.

Sport is lichaamscultuur, geen lichaamscultus. En dan nog blijft het altijd beter zijn lichaam te oefenen door vruchtdragende arbeid, dan door de geheel onproductieve sport. Het is beter zijn spieren te oefenen aan de schaafbank dan op een boksbal. Er is iets mis in dit enthousiasme voor sport bij mensen, die te lui en te lamlendig zijn om eerzame, adelende arbeid te verrichten. Het is beslist een veeg teken voor de sport, dat de geestdrift voor haar meestal omgekeerd evenredig is aan de afkeer voor handenarbeid.

Vooral zij, die geen intellectuele arbeid verrichten, moeten, wat sport betreft, binnen de perken der matigheid gehouden worden, omdat, wanneer zij er aan verslaafd raken, zij ieder perspectief op geestelijke waarden, zowel in hun werk als in hun ontspanning, verliezen en botte beesten dreigen te worden, domme krachten, die niets meer vertegenwoordigen dan de spieren, die zij meedragen.

Sport staalt spieren en geest! Een gezonde geest in een gezond lichaam! De vaandels van deze leuzen zwaaien wij even zegenend boven de misvorming der menselijke waarden, waar onze huidige sportcultus oorzaak van is. Maar het zijn holle leuzen. Want de geest neemt de vlucht uit dat gezonde lichaam. Hij verkwijnt van bloedarmoede, terwijl de spieren zwellen van redeloze kracht.

Doch er is meer. Sport wordt niet beoefend om de cultuurwaarde, die ze vertegenwoordigt. Als zodanig oefent ze maar al te weinig aantrekkingskracht op onze jonge mensen, die zich immers niet om cultuur bekommeren. Daarom verbindt men aan de sport een ander element: het zich meten met anderen, wat tot systeem uitgebouwd „competitie" heet. Dit „kamp" -karakter heeft een veel grotere vat op den jongen mens, zozeer zelfs, dat de sport als zodanig, die toch al een bescheiden waarde heeft, er door overwoekerd wordt, verbastert tot banale rivaliteit, afgunst en de wil om te winnen, op welke wijze dan ook.

„Sport verbroedert!" heet het idealistisch. Maar de practijk leert, dat ze meer tweedracht en twist dan broederlijke liefde gezaaid heeft.

Bezint eer ge begint! Doe geen schade aan de waarachtige cultuur van een volk door met de beste bedoeling van de wereld, maar door gebrek aan bezinning de sport links en rechts te propageren, alsof ze de alleen-zaligmakende cultuurwaarde ware. Voorzichtig met de sport: ze zit vol voetangels en klemmen, zeker in de gedaante, waarin ze heden beoefend wordt.

Cultuur en verlichting.

Wij hebben reeds eerder opgemerkt, dat het verwijt, als zou er door ons te weinig aan de cultivering van dit volk gedaan zijn, ons niet gerechtvaardigd voorkomt. Wel konden de resultaten, juist gezien de vele arbeid, bemoedigender zijn. Wij geloven, dat de oorzaak van dit betrekkelijk gering succes moet gezocht worden in het feit, dat wij onze activiteit niet altijd juist gericht hebben, dat wij niet voldoende rekening hielden met de aard van dit volk en met het stadium van cultuur, waarin het verkeert. Tot ons nadeel ervaren wij de waarheid van het spreekwoord: „Magni passus sed praeter viam —, d.i. grote stappen maar bezijden de weg." Geen wonder dat de vruchten niet aan onze verwachting beantwoorden.

Een van onze dwalingen is het vooroordeel, dat wij van onze vaderen uit de 18e en 19e eeuw geërfd hebben, dat cultuur nl. gelijk staat met verlichting.

Een grenzenloze overschatting van de waarde der kennis voor den mens is in die eeuwen, mede onder de invloed van het rationalisme, geboren. Een utopistische opvatting van de goedheid der menselijke natuur deed het Socratische princiep, dat de kennis garant is voor zedelijkheid, herleven en de mening post vatten, dat de wetenschap de wortel is van cultuur op alle, ook op zedelijk gebied. „Opent scholen, dan kunt gij de gevangenissen sluiten". Ook in dit opzicht werd de rede in plaats van de godsdienst gesteld.

Ofschoon deze theorieën door de droeve ervaring beschaamd, onhoudbaar bleken en verlaten werden, heeft de invloed er van toch een neiging in onze cultuur-opvattingen achtergelaten, naar een overschatting van het intellectualisme. Het is leren, leren, al wat de klok slaat! Overladen schoolprograms, die kinderen tot zenuwpatiënten maken. Alsof in de ontwikkeling van het geheugen en het theoretisch verstand ons enig heil gelegen is. Alsof daarin alleen de cultuur bestaat.

Maar het denkvermogen, die hoogste intellectuele gave van den mens, verschrompelt tot imbeciliteit bij gebrek aan oefening. Later zullen deze memorie-machines niet in staat zijn een eigen mening te vormen over wat dan ook. Na tien jaar onderwijs moeten de krant en de radio voor hen denken en zullen ze met veel branie een mening verkondigen, die zij onverschillig waar, toevallig hebben opgevangen.

Hun fantasie, hun scheppend vermogen, hun wilskracht, hun persoonlijke en maatschappelijke deugden. Wat is er gedaan aan de vorming van al die vermogens? Zijn die minder belangrijk dan een hele rommelzolder vol exacte kennis? Of ontwikkelen die zich zo automatisch, dat daarbij geen leiding nodig is? Wij maken schepsels met waterhoofden van onze jonge mensen en wanneer die zelfde neiging ook onze cultuur-politiek beheerst, misvormen wij een heel volk met onze schoolboeken-kennis.

En was het dan nog maar een onbaatzuchtige oefening van die weinige vermogens, was het dan nog maar een echte cultivering er van. Doch niets is minder waar. Het doel van dat pompen is geen vorming, geen cultuur, maar diploma-jagerij, die tot schijnkennis leidt in elk vak en die tot meest gangbaar gevolg heeft: een papier in de zak en een walg voor wetenschap en cultuur (want wat is voor die slachtoffers cultuur anders dan wetenschap) in het hart.

Wanneer wij een volk op deze wijze cultiveren, dan bederven wij het, zelfs als het cultureel reeds ver ontwikkeld is. Maar wat moeten dan de gevolgen niet zijn, als wij met dezelfde methoden een gemeenschap aanpakken, die deze graad van ontwikkeling nog niet bereikt heeft?

Het verspreiden van exacte kennis op de onberaden wijze, waarop dat thans geschiedt, wreekt zich in de resultaten. Gestimuleerd door de bekoring, die van gouvernements- en andere kantoorbaantjes uitgaat, stuurt Jan en alleman zijn kind naar de Mulo. Al heeft hij thuis geen hemd aan zijn lijf en geen schoenen aan zijn voeten, al staan zijn hersens en zijn overige aanleg helemaal niet naar dat vale kantoorwerk, wat waarachtig nog pleit voor hem ook, leren moet hij en een Mulo-diploma halen. En zonder onderscheid des persoons, welk onderscheid in deze uiterst gevarieerde samenleving meer geboden is dan elders, laten wij met waarlijk democratische onpartijdigheid een ieder de kans de weg te gaan, die de zijne niet is. Geen wonder, dat de Mulo-scholen vol zitten met jonge mensen, die eigenlijk een degelijk vak konden en moesten leren, terwijl de A en B scholen bevolkt worden door toekomstige nietsnutters. Waar blijft de handwerksstand, die de spil is van iedere gezonde samenleving?

In plaats van te cultiveren, d.i. mensen te vormen, die geheel volwaardig zijn voor de staat en de stand, door het lot hun toebedeeld, kweken wij mensen, die hun man niet kunnen staan, die hun kantoortijd doorlummelen met een volslagen gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel, wijsneuzen, die zich zelf hopeloos overschatten en wier waanwijsheid, die wij hun hebben aangeblazen, zich nog tegen ons keert ook, omdat ze zich volkomen capabel wanen voor de verantwoordelijkste posten, die ze vanwege de lucratieve voordelen voor zich opeisen, en die van onrecht schreeuwen, wanneer ze hun niet op stel en sprong gegeven worden.

Naar aanleiding van enkele voorstellen, die met betrekking tot verdere intellectuele ontwikkeling van ons volk werden gedaan, zou ik het volgende willen opmerken:

Lezingen, cursussen, avondscholen en volks-universiteiten zijn voorlopig nog geen middelen tot bevordering der cultuur op Curaçao. Zij voldeden niet in Nederland, waar ze een heel geslacht van intellectuele beunhazen hebben gekweekt, ze zullen zeker hier niet voldoen, waar ze praematuur zijn, waar wij eerst onze aandacht te richten hebben op een voorgaande phase van de cultuur.

Mocht men deze apodictische bewering niet willen aanvaarden als conclusie van een principiële beschouwing, dan moet men maar eens te rade gaan bij hen, die op dit gebied reeds van ervaring kunnen spreken. Want het is heus niet de eerste keer, dat dit idee gelanceerd wordt, integendeel: het is reeds verschillende malen uitgevoerd ook en een absoluut gebrek aan belangstelling was daar, om de theorie door de practijk te bevestigen.

Cursussen voor hoofdambtenaren. Het was op grond van de bevordering der cultuur, dat er om gevraagd werd.

Wij moeten cultuur brengen, ook aan hen, die hoofd-ambtenaar moeten of willen worden. Wij moeten zelfs cultuur van hen eisen. Want hoe zullen zij zonder een hoge cultuur en een gedegen ontwikkeling in staat zijn met succes deel te nemen aan het bestuur van hun eigen volk?

Maar dat cursussen, waardoor hoofd-ambtenaren in een minimum van tijd worden gaar gestoomd, behoren tot onze plicht, om cultuur te brengen, is een dwaling. Hoe meer hoofdambtenaren uit ons volk, hoe beter. Maar niet alleen rechten, ook plichten. Niet alleen voordelen, ook praestaties. Men mag veronderstellen, dat, wanneer men hoofd-ambtenaren-functies voor leden van deze bevolking opeist, dit gedaan wordt tot welzijn van het volk en niet verbind door het zoete visioen van een goed tractement.

Men wil cultuur. Men wil hogere cultuur voor de beteren uit dit volk. Maar dan ook de gedegen oefening, die voor hogere cultuur vereist wordt. Dan geen hoofd-ambtenaren-cursussen, geen lapwerk, doch naar Nederland voor een grondige academische scholing, voor het ontwikkelen van een echte hogere cultuur, die is l'appétit des choses de l'esprit, en niet de appetijt voor een klinkend salaris. Zou dit laatste de drijfveer zijn, dan zou dit verrassender wijze getuigen van een mercantiele geest bij hen, aan wie dit gewoonlijk niet verweten wordt.

(Slot volgt).